



מהחוט המאריך ועד הזכייה בלוטו: מתגרשים ומחלקים

33 דין וחשבון

מדריך כלכלי למתגרשים

# לא הכל מתחלק פיפטי-פיפטי

נהוג לחשוב כי בעת גירושים הכסף והנכסים מתחלקים שווה בשווה בין בני הזוג, אך לא תמיד זה כך. שתי מומחיות לדיני משפחה מסבירות מי ייקח את האופציות, את כספי הזכייה בלוטו ואת הפנסיה



## מאת נורית רוט

ממאסת הנכסים שעומדת לחלוקה בין בני זוג לעת גירושיהם. אבל יש הפתעות. דיין וולפנר אומרת כי "מה שנראה לעתים לאחר הצדדים כרכוש משותף אינו רכוש משותף, ומה שנראה כרכוש נפרד הופך לחלק מהרכוש המשותף". עו"ד מתת פלסנר, המתמחה גם היא בדיני משפחה, מציינת כי אלמנט מכריע הוא השאלה אם הזכויות התגבשו והיו צפויות במהלך חייהם המשותפים של בני הזוג. כך למשל, במקרה מענק ההפרטה נולדה הזכות לקבלת המענק רק אחרי הפירוד, ולכן לא ניתן לטעון כי לבן הזוג היתה ציפייה לקבל מענק כזה.

מקובל לחשוב שבהליך גירושים כל הרכוש מתחלק בחלקים שווים בין בני הזוג. ישנם רכוש וזכויות שאינם נחשבים כחלק מהרכוש המשותף ואינם בני חלוקה. באחרונה נדרש בית המשפט לענייני משפחה בירושלים (תמ"ש 19653/03) לשאלה אם מענק הדיסעמי שקיבלה אשה בעת הפירוד הבנק שבו עבדה הוא חלק מהרכוש המשותף. הבעל תבע מחצית מהסכום וטען כי המענק חושב על פי שנות הוותק של האשה בבנק, ועל כן – כמו זכויות פנסיוניות ופיצויי פיטוריים – הוא חלק מהרכוש המשותף גם אם בפועל התקבל לאחר הגירושים.



## בית המשפט לענייני משפחה קבע שכספי זכייה בלוטו אינם חלק מהרכוש המשותף, שכן הבעל זכה בהם נשחי בנפרד מאשתו. בית הדין הרבני הגדול נתן באחרונה פסיקה מנוגדת



עו"ד רות דייך וולפנר



עו"ד מתת פלסנר

### אופציות מקום העבודה

אופציות הן זכויות הניתנות על ידי החברה לעובד לרכוש מניות של החברה במועדים נתונים ובמחירים קבועים. עבור כל אופציה נקבעת תקופת הבשלה (vesting), המתחילה בעת ההקצאה ומסתיימת במועד שבו היא ניתנת למימוש. עו"ד פלסנר מסבירה כי השאלות העיקריות הנבחנות בקשר לאופציות היא אם ניתנו כתמורה עבור עבודה בעבר, ותקופת השיתוף בין בני הזוג חופפת תקופה זו, או שהאופציות הן תמריץ לעבודה עתידית. נהוג לבחון את הפרמטרים הבאים: האם האופציות ניתנו כרכיב שכר או כבונוס? האם כמות האופציות או ערכן קשורים לאיכות תפקודו של העובד בעתיד? והאם האופציות ניתנו כדי למשוך עובדים לעבור לחברה? פלסנר מבהירה כי אם האופציות ניתנו על עבודתו של בן הזוג בזמן הנישואים, תהיה בת הזוג זכאית למחציתן גם אם יוכל העובד לפדות את האופציות רק במועד רחוק אחרי הגירושים.

וולפנר. עם זאת, היא מציינת כי בית המשפט בוחן אם חלוקת כספי הפנסיה היא צודקת ולעתים משנה את החלוקה. כך במקרה של בני זוג שהיו נשואים 35 שנה והורים לארבעה ילדים. האשה יצאה לפנסיה עשר שנים לפני הבעל, וחלוקת הפנסיה עם בעלה היתה מותירה אותה עם הכנסה חודשית של 3,000 שקל, בעוד הבעל היה נותר עם משכורת של 13 אלף שקל, בתוספת מחצית מכספי הפנסיה של אשתו. כלומר, בסך הכל היה הבעל מקבל 16 אלף שקל בחודש. בית המשפט המחוזי בחיפה קבע שהחלוקה תביא לתוצאה בלתי הגיונית ובלתי שוויונית, ולכן פסק כי במקרה זה הפנסיה של האשה לא תהיה חלק מהרכוש המשותף.

### חויטין

"מוניטין עסקיים הם נכס בריחוקה", אומרת פלסנר ומסבירה: "היו מקרים שבהם נקבע כי יש להכיר במוניטין כנכס לחלוקה רק כאשר נוצר חוסר שוויון מהותי בין הצדדים. למשל, כאשר צד אחד רכש את המוניטין, בעוד הצד האחר תמך בו, גידל את הילדים, דאג לניהול הבית ובאותה עת לא רכש כל מקצוע".

אלא העובדה שהצדדים המשיכו לנהל חיי משפחה בפועל אחרי הזכייה, ועל כן קבע כי כספי הזכייה בלוטו הם חלק מהרכוש המשותף והאשה זכאית למחציתם.

### פיצויים מתאונת דרכים

במקרה של תאונת דרכים שאחריה המשיכו בני הזוג לחיות 20 שנה יחד בטרם נפרדו, קבע בית המשפט שהפיצוי הכלכלי בגין התאונה השפיעה על משק הבית המשותף, ומן הראוי שכספי הפיצויים יחולקו בין הצדדים. בכלל, מציינת דיין וולפנר, גם נכסים שנרכשו לפני הנישואים יכולים להפוך לרכוש משותף כשבני זוג חיים יחד שנים רבות. למשל, במקרה שבו הבעל רכש מניות בחברת דן לפני הנישואים, נקבע כי הן הפכו לרכוש משותף אחרי 25 שנות נישואים.

זכותו של כל אחד מבני הזוג לקבל מחצית מהזכויות שצבר בן זוגו החל מיום הנישואים, ובכלל זה זכותו למחצית הזכויות הסוציאליות ממקום העבודה, אבל חשוב לדעת כי הזכות ניתנת למימוש רק בעת הבשלת הזכויות.

### פנסיה

כספי פנסיה הם חלק מהרכוש המשותף, אומרת דיין

השופט קבע כי מדובר במענק חד פעמי עקב הפרטת הבנק – אירוע שלא היה צפוי וידוע בעת הגירושים – ועל כן סכום זה אינו חלק מהרכוש המשותף. השופט קבע כי "אין המדובר בסכום שנצבר או שנוכח משכרה של האשה בתקופה המשותפת לצורך תגמול עתידי. לא מצאתי כי העובדה שבתשלום קיים אלמנט של ותק, יש בה לבריה כדי לקשור את הזכות לדמי הפרטה אל החיים המשותפים, ואין לראות בהם נכסי המאמץ המשותף. העובדה שהאשה עבדה בבנק בתקופת החיים המשותפים אין בה לבריה כדי להקנות לאיש זכויות במענק שקיבלה מאותו מוסד לאחר הפירוד. על מנת שנכס יוכר כחלק מנכסי המאמץ המשותף נדרש קשר הדוק יותר בין תקופת החיים המשותפים לבין קבלת הזכות". עו"ד רות דייך וולפנר, בעלת משרד המתמחה בדיני משפחה, מסבירה כי לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג, נכסים שהיו בבעלות אחד מבני הזוג ערב החתונה או שהתקבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואים, וכן גמלה או פיצויים בגין נזק גוף, אינם חלק